

PELKISTÄMISEN TAITO

Uusi tieteellinen tutkimustieto suodattuu museoiden näyttelyihin verrattain hitaasti. Ongelma saattaa osin johtua erilaisista lähestymistavoista. Museoisissa pyritään saavuttamaan laajat kansanjoukot yleistävillä ja popularisoivilla teemoilla, kun taas tieteen kieli ja ilmaisutapa on yleensä käsitteellistävä ja vaikeaselkoista.

Myös teknologian tutkijoiden tieteellisen tutkimuksen pääasiallinen kohdejoukko on valitettavan usein muut tutkijat. Oman ongelmansa tuo liikkuminen eri tieteenalojen välimaastossa. Monitieteisyys asettaa kysymyksenasettelulle ja tutkimuksen kirjoittamiselle omat haasteensa.

Taitava tutkija keskustele teemoista paitsi tutkimuskohteensa ja lähteidensä, myös nykyhetken kanssa. On kuitenkin pidettävä mielessä, että hyväkin tutkimus saattaa unohtua, ellei tutkimustuloksia tuoda esiin laajalle yleisölle. Mikäli se ei tutkijalta onnistu tieteellisissä töissä, on asia pyrittävä pelkistämään yleistajuisissa artikkeleissa. Toinen vaihtoehto on antaa tiedotusvälineille haastatteluja ja jättää huoli ymmärrettävyydestä toimittajien vastuulle.

Kulttuurihistoriallisilla museoilla on – puhumattamaan eri tekniikan alojen erikoismuseoista ja tiedekeskuksista – myös oma tehtävänsä tieteen ja tekniikan ilmiöiden esittelemisessä. Museoiden mahdollisuudet laajamittaiseen tutkimustyöhön ovat tunnetusti rajallisia, joten niissä on parhaan mukaan pyrittävä-

SISÄLLYS:

3	Pääkirjoitus
5	Gustaf Dalén ja AGA-valaistus Vesa Lehtola
13	”Tavallansa talo elääpi, puulla pirtti lämpiääpi”: Energia Suomen historiassa Timo Myllyntaus
21	Räppänästä ryöriin: Lämmitys- tekninen vallankumous Suomen maaseudulla 1800-luvulla Timo Mattila
30	Suuriruhtinaskunnan halkojen vientii Maria Ståhl
37	Innovaatiot ja Suomen teollisuuden puunkulutus vuosina 1845–1913 Miika Tommila
45	Tulevaisuus syntyy visioista: Vuoksen kosket vuosisadan vaihteen sähköistysuunnitelmissa Timo Myllyntaus
58	Kirja-arvostelut
60	Museot
62	Järjestöt
64	Uutiset
67	Abstracts

vä seuraamaan yliopistoissa tehtävää tutkimusta ja poimimaan sieltä uudet näkökulmat ja selitykset ilmiöiden takaa. Myös museoväen on toimittajien tapaan osattava asettaa oikeita kysymyksiä tutkimukselle ja tutkijoille. Ongelmiin pitää näyttelyissä pystyä vastaamaan lyhyesti ja selkeästi.

Historiatieteessä on viime aikoina puhuttu lingvistiksestä käänteestä ja korostettu narraation eli kerronnan merkitystä. Tutkimus on parhaimmillaan myös taitavasti rakennettu tarina. Toivottavasti keskustelu tarjoaa uusia aineksia tutkimustyön ja sitä popularisoivien tahojen yhteistyölle. Myös näyttelyissä pyritään luomaan juoni ja jännite kerrottavalle asiakokonaisuudelle. Tekstit, aidot esineet, visuaaliset elämykset sekä ääni- ja hajumaailma tuovat oman mausteensa kerronnalle.

Pelkkä asian ilmaiseminen tiiviissä ja kiinnostavassa muodossa ei enää riitä. Jo kymmenisen vuotta on vaadittu lisää interaktiivisuutta ja kävijöille uusia mahdollisuuksia osallistua näyttelyn kulkuun. Vaatimukset ovat perusteltuja, mutta ne eivät silti kumoa perusajatusta. Museoiden on pyrittävä uusimman tutkimuksen pohjalta rakentamaan uskottavia ja selkeitä esityksiä siitä millaista elämä on ollut ja on teknologisessa maailmassa.

Lehden tässä numerossa tarkastellaan energiakysymyksiä uusista näkökulmistä. Viime vuosina energialaitokset ovat kiitettävästi perustaneet uusia museoita. Olisi kiintoisaa tarkemmin punnita uusien näkökulmien näkymistä ja vaikuttavuutta näyttelyiden sisällössä. Kesä on joka tapauksessa otollista aikaa tutustua yhden maailman museorikkaimman maan näyttelytarjontaan.

Kimmo Antila

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 150 mk/vuosi. Irtonumerohinta 40 mk. Tilauksen voi tehdä sähköpostitse (ks. toimituksen osoitteet).

Tekniikan Historian Seura ry:n jäsenille lehti lähetetään jäsenenä. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja numeroita irtokappaleina mikäli niitä on jäljellä.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: PL 165, 00171 Helsinki.

Ilmoitusmateriaali: T.Huone/Savolainen, Urheilukatu 16 C piha, 00250 Helsinki.

Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö lokakuun numeroon 3/2001 viimeistään 17. elokuuta.

Tekstit pyydetään kirjoittamaan riittävillä marginaaleilla 2-rivivälillä yhdelle puolelle arkkia. Lähetukseen toivotaan liitettäväksi tekstitiedosto korpulla.

Mikäli kirjoitus on primaaritutkimus, käytetään nootituksessa loppuviitteitä. Jos kirjoitus on lyhennelmä, noottien määrä pyritään supistamaan minimiin ja kirjallisuutena mainitaan alkuperäinen teksti.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia.

Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen toimituksen kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä ja kuvien julkaisuoikeudesta vastaa kirjoittaja.